

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TARPTAUTINIŲ SANTYKIŲ IR EUROPOS SĄJUNGOS GRUPĖ
PAŽYMA**

**DĖL BENDRADARBIAVIMO SU JUNGTINĖMIS AMERIKOS VALSTIJOMIS KRITINIŲ
MINERALŲ IR RETŲJŲ ŽEMĖS ELEMENTŲ GAVYBOS, PERDIRBIMO IR TIEKIMO
KLAUSIMAIS BEI DALYVAVIMO PAX SILICA INICIATYVOJE**

2026-08-28 Nr. NV-2252

Vilnius

1. Projekto rengėjas. Užsienio reikalų ministerija.

2. Projekto tikslas. Siūloma pritarti Lietuvos Respublikos dalyvavimui Jungtinių Amerikos Valstijų iniciatyvoje dėl bendradarbiavimo kritinių mineralų ir retųjų žemės elementų gavybos, perdirbimo ir tiekimo klausimais ir Lietuvos prisijungimo prie *Pax Silica* deklaracijos.

3. Projekto esmė.

Kritiniai mineralai ir retieji žemės elementai yra būtini pažangiųjų technologijų, įskaitant gynybos pramonę, plėtrai. Siekdamos užtikrinti saugų jų tiekimą, diversifikuoti tiekimo grandines, skatinti investicijas į gavybą bei perdirbimą bei mažinti priklausomybę nuo riboto tiekėjų skaičiaus kritinių technologijų, puslaidininkių, dirbtinio intelekto ir pažangios gamybos srityse, JAV siūlo bendramintėms valstybėms prisijungti prie dviejų iniciatyvų – Susitarimo dėl kritinių mineralų ir retųjų žemės elementų tiekimo užtikrinimo (toliau – Susitarimas) ir *Pax Silica* deklaracijos (toliau – Deklaracija).

Susitarimu siekiama užtikrinti saugų ir diversifikuotą kritinių mineralų bei retųjų žemės elementų tiekimą, skatinti investicijas į jų gavybą ir perdirbimą, stiprinti tiekimo grandinių atsparumą ir mažinti strategines priklausomybes. Analogiškus susitarimus su JAV jau yra pasirašiusios Lenkija, Jungtinė Karalystė, Australija, Japonija, Malaizija ir kitos šalys. 2026 m. balandžio 25 d. atitinkamą memorandumą su JAV pasirašė ir Europos Sąjunga.

Deklaracija siekiama stiprinti saugias pažangiųjų technologijų tiekimo grandines, apimančias kritines žaliavas, puslaidininkius, dirbtinio intelekto infrastruktūrą ir pažangią gamybą. Deklaracija skatina bendradarbiavimą su patikimais partneriais, tiekimo grandinių diversifikavimą, investicijų saugumą ir strateginių priklausomybių mažinimą. Deklaraciją jau yra pasirašiusios Švedija, Suomija, Italija, Nyderlandai, Australija, Norvegija, Jungtinė Karalystė, Japonija, Singapūras ir kitos šalys, 2026 m. birželio 25 d. *Pax Silica* deklaraciją pasirašė Europos Sąjunga.

Lietuvos prisijungimas prie Susitarimo ir Deklaracijos sustiprintų strateginį bendradarbiavimą su JAV ekonominio saugumo ir pažangiųjų technologijų srityse, prisidėtų prie Lietuvos investicinio patrauklumo didinimo, rizikų verslui mažinimo bei nacionalinio ir ekonominio saugumo stiprinimo. Be to, tai sudarytų palankesnes sąlygas Lietuvai įsitraukti į kritinių technologijų ir puslaidininkių tiekimo grandines bei plėtoti aukštos pridėtinės vertės technologijų sektorius, pasitelkiant stiprią šalies fotonikos ir lazerių pramonės bazę.

Susitarimo ir Deklaracijos tekstai buvo suderinti su Aplinkos, Finansų, Ekonomikos ir inovacijų, Susisiekimo ir Teisingumo ministerijomis.

4. Dalykinio vertinimo išvada. Siūloma svarstyti Vyriausybės pasitarime.